

DOI <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2026-1-24>
УДК 378.016:81'24:003

Назаренко І. О.

кандидат філологічних наук,
асистент кафедри української мови
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Кам'янець-Подільський, Україна
E-mail: nazarenko.mr@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1830-9706

МУЛЬТИМОДАЛЬНА ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ВІД ЛІНІЙНОГО ТЕКСТУ ДО «ДИЗАЙНУ ЗНАЧЕНЬ»

Анотація

У статті обґрунтовано необхідність інтеграції концепцій мультимодальності та цифрової риторики в освітній процес нефілологічних спеціальностей (зокрема, аграрного, економічного та ветеринарного профілів). В умовах цифрової детермінованості та «економіки уваги» традиційна лінгвістична компетенція трансформується у здатність проєктувати складні семіотичні простори. Автор розглядає мультимодальність як «нову грамотність», де мова виступає лише одним із багатьох ресурсів у межах цілісного «дизайну значень». У статті подано тлумачення поняття «мультимодальність» у мовному, соціальному та педагогічному аспектах, а також презентовано дидактичний інструментарій, що ґрунтується на активних методах навчання з інтеграцією мультимодальних платформ та технологічно опосередкованих форматів професійної взаємодії.

Особливу увагу приділено функційно-діяльнісному підходу до викладання дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Ділові комунікації», «Академічне письмо та доброчесність» та «Академічне письмо та риторика» на прикладі роботи з таким мовно-візуальним явищем, як графодеривати. Доведено, що створення здобувачами освіти креолізованих текстів стимулює критичне мислення, розвиває навички риторичної гнучкості та стратегічного планування комунікації. Проаналізовано перехід від рафінованої науковості академічного письма до стратегій наукової популяризації, де мультимодальність стає ключовим інструментом взаємодії в умовах трансформації класичної комунікативної культури.

Автор доходить висновку, що формування мультимодальної грамотності перетворює мовну підготовку на стратегічний актив майбутнього фахівця, здатного конструювати знаки соціальної дії в інноваційному цифровому середовищі.

Ключові слова: мультимодальність, комунікація, цифрова риторика, академічне письмо, академічна доброчесність, українська мова за професійним спілкуванням, функційно-діяльнісний підхід, інформаційно-комунікаційні технології.

Вступ. Сучасні вимоги до системних змін у вищій школі диктуються потребою у фахівцях, чії мовні компетенції виходять за межі спеціалізованих знань і адаптуються до вимог технологічно опосередкованої діяльності. Сьогодні успішна професійна реалізація неможлива без опанування цифрової риторики та мультимодальної комунікації. Здобувач освіти має набути навички універсального комунікатора, здатного фахово виконувати ролі спікера, модератора традиційних та віртуальних дискусій, медіатора в умовах гібридних ділових взаємин тощо. Це вимагає розроблення оновленого науково-методичного супроводу, який би інтегрував інструменти цифрової риторики в чинні навчальні програми та забезпечував практичне втілення сучасних дидактичних принципів.

Тепер володіння мовою не обмежується писемною та усною грамотністю – сучасний фахівець повинен уміти ефективно взаємодіяти у цифровому середовищі, де текст конкурує з відео, а увага аудиторії вимірюється секундами, традиційне розуміння лінгвістичної компетенції (читання, письмо, говоріння, слухання) зазнає фундаментальних змін, зокрема під тиском цифровізації усіх галузей професійної діяльності. В епоху панування економіки уваги сучасний комунікатор часто не просто передає інформацію, а «продукує контент», тому важливо демонструвати здобувачам освіти, як змінюються стратегії риторичного переконання в Інтернеті й як вербальний код зливається з невербальним (зображення, звук, дизайн, небуквені елементи письма, т. зв. графіксати, тощо), створюючи нові смисли та інформаційні посилання. Такий функційно-діяльнісний підхід у викладанні лежить на перетині класичної філології, медіаграмотності, психології сприйняття та ІТ.

Мета статті – теоретично обґрунтувати мультимодальний підхід як основу трансформації мовних компетенцій здобувачів нефілологічних спеціальностей та презентувати методіку формування навичок цифрової риторики через аналіз і конструювання креолізованих текстів (графіксатів) у професійному дискурсі.

Виклад основного матеріалу. Поняття «мультимодальність» у цій статті розглядається як іманентна риса комунікативних ситуацій, що виявляється в комбінуванні різноманітних форм комунікації, т. зв. мод, які конструюють значення. Мультимодальність виокремили з площини семіотики та почали використовувати як потужний інструмент лінгвістики й педагогіки з 1996 р., після виходу фундаментальної праці Гюнтера Кресса (Gunther Kress) і Тео ван Леувена (Theo van Leeuwen) «Reading Images: The Grammar of Visual Design» та маніфесту Лондонської

групи (The New London Group) «Педагогіка мультиграмотностей». Дослідники продемонстрували, що мова більше не є центральним або єдиним способом комунікації – вона є одним із багатьох ресурсів, і саме тому сучасна освіта не може обмежуватися лише читанням та письмом: студенти мають оволодіти «мультиграмотністю» – здатністю розуміти та створювати повідомлення, що поєднують текст, аудіо, відео та графіку. В епоху мультимодальності усні й писемні тексти не просто створюються, а режисуються: компетентний мовець не обмежується компонуванням слів у речення, а керує різними потоками інформації: «Сьогодні ми не просто користувачі мови, ми – дизайнери смислів. Мультимодальна комунікація вимагає від нас вибору між різними модальностями для досягнення найбільшої ефективності вислову» [8, с. 165].

Гюнтер Кресс і Тео ван Леувен розглядали мультимодальність не просто як наявність картинок у тексті, піктограм тощо, а як систему залучення різних ресурсів для створення сенсу, а точніше «використання декількох семіотичних мод у розробленні семіотичного продукту або події таким чином, що ці моди поєднуються для посилення, доповнення або впорядкування значень одна одною» [10, с. 20]. Автори звернули увагу, що на зміну «старої» візуальної грамотності приходить «нова». Якщо для першої властиве використання підпорядкованих тексту зображень, які лише копіюють реальність, дублюють зміст написаного, то друга передбачає співіснування текстової та візуальної репрезентації, їх взаємодоповнення, поглиблення сенсів, створення кількох семіотичних площин, зокрема завдяки використанню символів (у найширшому значенні цього слова), тощо.

Дослідники звертають увагу, що символи в сучасній візуальній комунікації бувають двох типів: відкриті (*open*) та приховані (*disguised*) [10]. Перші є помітними навіть для тих реципієнтів, які не розуміють їх значення, оскільки вони чіткі, виокремлюються із загального полотна креолізованого тексту, утвореного поєднанням мовних одиниць з іконічними засобами: зображеннями, схемами, символами, цифрами тощо. Відкриті символи сприймаються як навмисно створені для того, щоб їх легко було інтерпретувати як такі, що потребують декодування (і легко цьому піддаються). Приховані символи на перший погляд здаються неприродними, перебільшеними, гротескними, ніби зайвими в контексті повідомлення. Вони вимагають більш прискіпливої уваги, глибоких міркувань, виведення з площини буквального розуміння і, безумовно, певного культурного досвіду реципієнта. Звісно, усе це робить візуальну репрезентацію набагато складнішою, об'ємнішою, мультисенсовою порівняно з реченнями, оформленими традиційними вербальними засобами, оскільки писемність передбачає лінійність.

Отже, в умовах цифрової детермінованості сучасного світу особливої актуальності набуває переосмислення традиційних мовних дисциплін, оскільки технологічне середовище визначає перехід від лінійного тексту до мультимодальних моделей трансляції знань. Ураховуючи медіатизованість практично всіх сфер діяльності сучасної людини, зміни у її здатності сприймати інформацію та фокусуватися на ній, агресивну боротьбу за увагу споживача, необхідно розробити освітній фундамент для виховання мовної особистості, яка впевнено оперує мультимодальними засобами у професійній діяльності, уміє їх зчитувати і протистояти їм у разі потреби. Тому важливим є створення такого науково-методичного забезпечення, яке б не лише відповідало програмам, а й давало змогу практично впроваджувати інноваційні дидактичні моделі в освітній процес.

Навчаючи майбутніх фахівців як ефективних комунікаторів, слід доносити їм важливу думку: основою комунікації є соціальна база: сенси, які виражають мовці, є насамперед соціальними сенсами, а будь-які нарративні репрезентації – це конструювання знаків соціальної дії [10]. Ми спостерігаємо за тим, що нині мова як ніколи «віддзеркалює не тільки загострення суспільно-політичних подій, а й підвищення або зниження попиту на розваги, науково-технічні новинки, «моду на молодість», поширення споживацької ідеології та боротьбу з нею, тяжіння до глобалізації й водночас зацікавлення мультикультурністю тощо» [3, с. 143]. Саме тому «експерти рекомендують ураховувати особливості культури цільової аудиторії» [6] під час створення або оновлення навчальних курсів.

Мультимодальність як освітню стратегію фахівці ще називають «глибоким навчанням» [7, с.1], яке «ґрунтується на використанні різних інструментів для навчання та сприйняття інформації» [6]. Ідеться насамперед про різноманіття дидактичного контенту: відео, візуальну та аудіоінформацію. Такі інструменти є не лише трансляторами теоретичного матеріалу, а й використовуються для виконання практичних завдань, що підвищує ефективність навчання. Проте варто звернути увагу, що педагоги-практики як у середній школі, так і у вищій рекомендують бути обережнішими з дозуванням мультимедійного контенту в навчальному процесі, оскільки здобувачі освіти гірше фокусуються на змісті матеріалу та його запам'ятовуванні, якщо екран перевантажений візуальними, аудіальними елементами. Таке явище називають «перевантаженням модальностями», що шкодить ефективності навчання [там само].

Розробляючи дидактичну стратегію викладання кожного з вищенаведених навчальних курсів для здобувачів освіти за спеціальностями «Агрономія», «Ветеринарна медицина», «Екологія», «Економіка» тощо, слід ураховувати, що сьогодні аграрний сектор України трансформується в інноваційну цифрову індустрію (Precision Agriculture, використання дронів, IT-платформ для моніторингу посівів). Відповідно, аграрій перестає бути лише технологом поля, а ветеринарний лікар – лише фахівцем, що спеціалізується на роботі з тваринами, вони стають комунікаторами, які працюють із великими масивами даних, міжнародними грантами та цифровими звітами, комунікують зі стейкхолдерами, рекламодавцями на нарадах або клієнтами у соціальних мережах. Саме тому традиційні навички «правильного мовлення» вже не задовольняють запити ринку: виникає розрив між класичною підготовкою (паперове діловодство) та реальністю, де панують цифрова риторика (уміння переконувати в месенджерах, відеодзвінках, презентаціях) та мультимодальність (поєднання тексту, графіків, інфографіки та відео).

Тому, вивчаючи окремі теми з української мови за професійним спрямуванням, варто змістити акцент із суто текстових документів на створення мультимодальних продуктів. Наприклад, навчити здобувачів освіти грамотно оформлювати резюме на ресурсах Інтернету, використовуючи візуально-змістові можливості шрифту, кольору, композиції та дотримуючись стильової економності й виразності водночас. Або спонукати студентів створювати цифрові звіти, де текст доповнює візуальні дані, забезпечуючи максимальну точність та лаконічність, адже «грамотність сьогодні – це не просто здатність читати й писати тексти, а здатність оперувати мультимодальними ресурсами, де значення створюється через поєднання мови, зображення, звуку та простору» [13, с. 4].

Із метою реалізації освітньої стратегії, спрямованої на формування у здобувачів освіти навичок мультимодальної комунікації, використовуємо різноманітний інструментарій «активних і комунікативних методів на розвиток мовних навичок, культурної свідомості та критичного мислення» [12, с. 183] у здобувачів освіти. Зокрема, на практичних заняттях з української мови за професійним спрямуванням та ділових комунікацій ми аналізуємо використання графіксатів у брендингу або неймінгу як риторичного прийому привернення уваги, наголошення на цінностях компанії та її меседжах. Наприклад, у назвах підприємств, культурно-розважальних заходів, телепрограм, блогів, рекламних гаслах, у яких поєднуються кирилиця та латиниця, буквені й цифрові символи, піктографічні елементи, гра з розміром та кольором шрифту тощо (журнал «Ягідник»: піротехнічна фірма «R@keti», КіберПошт@, магазин Єврокнига, БЕЗЛІМітний Internet, МЕГАЗнижки, розважальний центр «Mi100», провайдер про100тв, напис на машині курсів водіїв: АВТОритет для всіх, хто має авто). Окрім аналізу вже наявних кейсів, студенти створюють власні, використовуючи сучасні мультимодальні інструменти; беруть участь у дискусіях: діляться асоціаціями, які підтверджують вдалий чи некоректний вибір певного символу чи графіксата, підсвічують можливі варіанти тлумачення, які автор не врахував. Підсумковою роботою такого циклу завдань є написання есе в публіцистичному чи науковому стилі, з якими здобувачі освіти беруть участь у науково-практичних конференціях, засіданнях студентських круглих столів (до прикладу, теми робит: «Графодеривація як маркетинговий хід в агрономічній сфері», «Графіксати як інструмент маркетингу та засіб впливу на споживача», «Гра слів у заголовках публіцистичних статей», «Вербально-візуальні інструменти сучасної реклами»). Такий функційно-діяльнісний підхід, підсилений мультимодальними ресурсами, дає змогу продемонструвати майбутнім фахівцям не лише цілісність та взаємозумовленість вербального і невербального складників професійної комунікації, а й пропонує «різні способи сприйняття контенту ... можливість створення багатосторонніх зв'язків між предметами і явищами та поняттями, розвиток концептуального мислення, посилення залученості та позитивного ставлення до навчання у цілому» [2, с. 203].

Така робота з графіксатами та мультимодальними кейсами перетворює вивчення мови із запам'ятовування теорії на інженерію сенсів. Тобто здобувачі освіти починають сприймати мовну норму не як перешкоду та низку правил, а як фундамент, на якому будується творчий експеримент. Окрім того, дискусії навколо асоціацій розвивають критичне мислення та здатність до децентрації – уміння подивитися на власне повідомлення очима реципієнта з іншим культурним чи соціальним досвідом (на чому наголошували Гюнтер Кресс і Тео ван Леувен). Тому вважаємо одним зі своїх педагогічних завдань продемонструвати студентам «неузалежне словотворення» [1], яким є, зокрема, графодеривація, гра зі словом, що є «незмінно цікавим соціолінгвальним явищем, оскільки є індикатором громадських настроїв, маркером суспільно-політичних процесів, засобом іронії, сатири, критики, виявом реакції громадян на актуальні події сьогодення» [4, с. 72].

За термінологією Лондонської групи, студенти на прикладі графікованих текстів опановують роль «дизайнера значень» [13], що є критично важливим для сучасного ринку праці, адже так відбувається навчання риторичній гнучкості: підбір засобу (колір, шрифт, символ) відповідно до мети свого меседжу – привернути увагу, наголосити на інноваційності, «трендовості» чи підкреслити традиціоналізм, виявити свої цінності або причетність до певної культурної чи соціальної групи тощо. Така різнорівнева робота демонструє здобувачам освіти, що креолізовані тексти спонукають «реципієнта до співтворчості, спільної словесної гри з автором оказіоналізму, до пошуку нових сенсів у вербально-візуальній інформації» [4, с. 72]. До того ж створення власних кейсів розвиває стратегічне мислення – уміння прораховувати ризики (некоректне тлумачення символів), що є основою репутаційного менеджменту в сучасних ділових комунікаціях. Безумовно, на практичних заняттях здобувачі освіти розглядають і ситуації, коли використання графодериватів (як і багатьох інших одиниць комунікування: емодзі, словесних скорочень, сленгізмів, гіфок тощо) є недоречним або порушує офіційну атмосферу чи діловий етикет.

Написання есе та участь у наукових заходах замикають цикл навчання та дають змогу якнайефективніше здійснити інтеграцію дисциплін, адже здатність описати креативний процес науковою мовою з дотриманням етики використання візуальних запозичень свідчить про високий рівень академічного письма та слідування принципам академічної доброчесності. А риторичні компетенції виявляють у вмінні публічно захистити своє дослідження.

На нашу думку, такий підхід забезпечує формування цілісної комунікативної особистості, здатної не лише оперувати лінійним текстом, а й проектувати складні семіотичні простори, що є критично важливим в умовах цифрової детермінованості сучасного професійного середовища. Це перетворює мовну підготовку з допоміжного інструменту на стратегічний актив майбутнього фахівця.

Коли йдеться про такі дисципліни, як «Академічне письмо та доброчесність» й «Академічне письмо та риторика», то розглядаючи інструмент візуально-семіотичного впливу – графіксати – презентується здобувачам освіти як те, чого слід уникати для дотримання стандарту, або те, що потребує особливого цитування, наприклад для аналізу медіатекстів. Адже завданнями, які вирішуються у процесі вивчення цих курсів, є, зокрема, такі: «сфор-

мувати навички написання наукових текстів завдяки професійному володінню інструментарієм наукового письма; виробити навички грамотного, логічного та переконливого монологічного й полілогічного наукового мовлення» [5, с. 307]. Проте ми переконані, що принципи академічного письма в Україні зазнаватимуть змін від рафінованої науковості до доступності. Майбутньому науковцеві «справді необхідно є навичка презентувати результати своїх досліджень за межами вузького кола фахівців широкому загалові, до того ж у різних формах: у вигляді допису в Інтернет-виданні, експертного коментаря у соціальних мережах або на запит мас-медіа, доповіді для популяризації певних питань, виступу перед різними аудиторіями» [там само]. Мультиmodalність – це місток для наукової популяризації (т. зв. Science Communication), що зараз є світовим трендом серед учених. А для цього, зокрема, треба вміти працювати з креолізованими текстами і створювати їх – ставати дизайнерами значень.

Безумовно, робота з графіксатами та креолізованими текстами є лише одним із багатьох дидактичних напрямів з-поміж інших, які демонструють можливості мови, з одного боку, та можливості мультиmodalних стратегій в освітньому середовищі – з іншого. Завдання навчальних дисциплін, тематичні блоки, професійна спеціалізація майбутніх фахівців передусім визначають мовний інструментарій, за допомогою якого педагог може демонструвати стильові, комунікативні, виражальні можливості мови, зокрема у діловій та академічній сферах.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що в умовах цифрової детермінованості сучасного світу володіння мовою трансформується у складну мультиmodalну компетенцію. Перехід від лінійного вербального тексту до «режисури» семіотичних потоків вимагає від вищої школи впровадження нових дидактичних моделей. Як бачимо, мультиmodalність не є технічним додатком до мови, а постає іманентною рисою сучасної комунікації, а розуміння тексту як «дизайну значень» (за Лондонською групою) дає змогу студентам усвідомити соціальну базу будь-якого повідомлення, де кожен вибір modalності (кольору, символу чи графодеривата) є усвідомленою мовно-соціальною дією.

Аналіз та самоаналіз результатів вибраної стратегії навіть на прикладі одного інструменту – графіксації – демонструє ефективність функційно-діяльнісного підходу в поєднанні з різними мультиmodalними засобами. Така робота стимулює критичне мислення здобувачів освіти, розвиває навички «децентрації» та стратегічного планування комунікації, де мовна норма стає не обмеженням, а фундаментом для професійного креативу. Для майбутніх фахівців нефілологічного профілю мультиmodalна грамотність є стратегічним активом: вона забезпечує здатність ефективно комунікувати у високотехнологічному середовищі, презентувати складні дані у формі доступних креолізованих текстів та успішно здійснювати наукову популяризацію, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення ролі штучного інтелекту в автоматизації створення професійних мультиmodalних продуктів та оцінку ризиків «семіотичного перевантаження» в академічному середовищі; використання прийомів цифрової риторики як мистецтва соціальної та професійної навігації.

Список використаних джерел

1. Колоїз Ж. В. Неузуальне словотворення : монографія. Кривий Ріг : НПП Астерікс, 2015. 156 с.
2. Лебедева С. Л., Лебедев М. К. Мультиmodalні аспекти викладання у сфері сучасної дистанційної освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 56. Т. 2. С. 201–205. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.2.43>
3. Назаренко І. О. Графодеривація як соціолінгвальний маркер сучасної української мови. *Dialog der Sprachen Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht. Діалог мов – діалог культур. Україна і світ*. Мюнхен, Open Publishing LMU. 2015. С. 142–148. URL: https://epub.ub.uni-muenchen.de/34748/7/slawistik_virtuelle-konferenz_2014_web.pdf
4. Назаренко І. О. Капіталізація як засіб графо-орфографічної гри зі словом у сучасному суспільно-політичному дискурсі. *Запорізькі філологічні читання* : матеріали Всеукраїнської 3-332 наукової конференції, 16–17 листопада 2023 р. Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 68–73. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-372-2-19>
5. Назаренко І. О. Функціонально-діяльнісний підхід під час викладання дисципліни «Академічне письмо та риторика» здобувачам ступеня доктора філософії. *Сучасна освіта України: проблеми, досвід, перспективи* : монографія / за заг. ред. В. В. Іванишин. Кам'янець-Подільський : Подільський державний університет ; Рига : Baltija Publishing, 2024. С. 81–85. URL: <https://journals.pdu.khmelnitkiy.ua/index.php/pad/article/download/504/458/985>
6. Сірський Л. Що таке мультиmodalне навчання та як використовувати його в онлайн-курсах. *Блог Л. Сірського*. 2023. URL: <https://kwiga.com/ua/blog/sho-take-multimodalne-navchannya-ta-yak-vikoristovuvati-jogo-v-onlajn-kursah>
7. Ткач М. М., Ларікова Л. А. Мультиmodalні методи навчання у фаховій підготовці студентів мистецьких спеціальностей. *Академічні візії*. 2024. Вип. 36. С. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14065901>
8. Cope B., Kalantzis M. «Multiliteracies»: New Literacies, New Learning. *Pedagogies: An International Journal*. 2009. Vol. 4, No. 3. P. 164–195.
9. Kress G. *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. London : Routledge, 2010. 212 p.
10. Kress G., Van Leeuwen T. *Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication*. London : Edward Arnold, 2001.
11. Kress G., Van Leeuwen T. *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. 3d ed. London : Routledge, 2021. 310 p.
12. Interaction of cultural and linguistic aspects of Ukrainian philology: modern vectors of scientific discourse / O. Stadnichenko et al. *Synesis*. v. 16, n.3. Brasil. Rio de Janeiro : Universidade Catolica de Petropolis. 2024. P. 169–188. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/issue/view/146>
13. The New London Group. *A Pedagogy of Multiliteracies: Designing Social Futures*. *Harvard Educational Review*. 1996. Vol. 66. № 1. URL: http://wwwstatic.kern.org/filer/blog/Write44ManilaWebsite/paul/articles/A_Pedagogy_of_Multiliteracies_Designing_Social_Futures.htm

Nazarenko I. O.

*Candidate of Philological Sciences,
Assistant at the Department of Ukrainian Language
Higher educational institution «Podillia State University»
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
E-mail: nazarenko.mr@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1830-9706*

MULTIMODAL TRANSFORMATION OF LANGUAGE COMPETENCES IN HIGHER EDUCATION: FROM LINEAR TEXT TO “DESIGN OF MEANING”

Abstract

The article justifies the necessity of integrating the concepts of multimodality and digital rhetoric into the educational process of non-philological specialties (agricultural, economic, and veterinary profiles). In the conditions of digital determinism and the «attention economy», traditional linguistic competence is transformed into the ability to design complex semiotic spaces. The author considers multimodality as a «new literacy», where language acts as only one of many resources within a holistic «meaning design».

Special attention is paid to the functional-action approach in teaching disciplines such as «Ukrainian Language for Professional Purposes», «Business Communications», and «Academic Writing». A practical methodology for working with graphoderivates and graphixates (a combination of Cyrillic, Latin, and symbols) in branding and professional naming is described. It is proven that the creation of creolized texts by students stimulates critical thinking, develops skills of rhetorical flexibility, and strategic communication planning. The transition from the «refined scholarship» of academic writing to science communication strategies is analyzed, where multimodality becomes a key tool for interaction with stakeholders. The author concludes that the formation of multimodal literacy transforms language training into a strategic asset for a future specialist capable of constructing signs of social action in an innovative digital environment.

Key words: multimodality, communication, digital rhetoric, academic writing, academic integrity, Ukrainian language in professional communication, functional-activity approach, information and communication technologies.

References

1. Koloiz, Zh. V. (2015). Neuzualne slovotvorennia: monohrafiia [Unusual word formation: a monograph]. Kryvyi Rih: NPP Asteriks. 156 p. [in Ukrainian].
2. Lebedieva, S. L., & Lebediev, M. K. (2023). Multymodalni aspekty vykladannia u sferi suchasnoi dystantsiinoi osvity [Multimodal aspects of teaching in the field of modern distance education]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative Pedagogy*, 56(2), 201–205. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.2.43> [in Ukrainian].
3. Nazarenko, I. O. (2015). Hrafoderyvatsiia yak sotsiolingvalnyi marker suchasnoi ukrainskoi movy [Graphoderivation as a sociolinguistic marker of the modern Ukrainian language]. *Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht – Dialogue of Languages – Dialogue of Cultures. Ukraine from a Global Perspective*. Munich, Open Publishing LMU, 142–148. Retrieved from https://epub.ub.uni-muenchen.de/34748/7/slawistik_virtuelle-konferenz_2014_web.pdf [in Ukrainian].
4. Nazarenko, I. O. (2023). Kapitalizatsiia yak zasib hrafo-orfohrafičnoi hry zi slovom u suchasnomu suspilno-politychnomu dyskursi [Capitalization as a means of grapho-orthographic wordplay in modern socio-political discourse]. *Zaporizki filolohichni chytannia: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific Conference*. Lviv-Torun: Liha-Pres, 68–73. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-372-2-19> [in Ukrainian].
5. Nazarenko, I. O. (2024). Funktsionalno-diialnisnyi pidkhid pry vykladanni dystsypliny «Akademichne pysmo ta rytoryka» zdobuvacham stupenia doktora filosofii [Functional-activity approach in teaching the discipline «Academic Writing and Rhetoric» to PhD students]. *Suchasna osvita Ukrainy: problemy, dosvid, perspektyvy: Monograph*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 81–85. Retrieved from <https://journals.pdu.khmelnytskyi.ua/index.php/pad/article/download/504/458/985> [in Ukrainian].
6. Sirskyi, L. (2023). Shcho take multymodalne navchannia ta yak vykorystovuvaty yoho v onlain-kursakh [What is multimodal learning and how to use it in online courses]. Blog of L. Sirskyi. Retrieved from <https://kwiga.com/ua/blog/sho-take-multymodalne-navchannia-ta-yak-vikorystovuvati-jogo-v-onlajn-kursah> [in Ukrainian].
7. Tkach, M. M., & Larikova, L. A. (2024). Multymodalni metody navchannia u fakhovii pidhotovtsi studentiv mystetskykh spetsialnostei [Multimodal teaching methods in the professional training of arts students]. *Akademichni vizii – Academic Visions*, 36, 1–9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14065901> [in Ukrainian].
8. Cope B., Kalantzis, M. (2009). «Multiliteracies»: New Literacies, New Learning. *Pedagogies: An International Journal*, 4(3), 164–195 [in English].
9. Kress, G. (2010). *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. London : Routledge, 212 p. [in English].
10. Kress, G., Van Leeuwen, T. (2001). *Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication*. London : Edward Arnold, 142 p. [in English].
11. Kress, G., Van Leeuwen, T. (2021). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. 3d ed. London : Routledge, 310 p. [in English].
12. Stadnichenko, O. (2024). Interaction of cultural and linguistic aspects of Ukrainian philology: modern vectors of scientific discourse / O. Stadnichenko, M. Stasyk, O. Shulha, I. Nazarenko, U. Chaikovska. *Synesis*. v. 16, n.3. Brasil. Rio de Janeiro : Universidade Catolica de Petropolis, 169–188. Retrieved from <https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/issue/view/146> [in English].
13. The New London Group (1996). *A Pedagogy of Multiliteracies: Designing Social Futures*. Harvard Educational Review, 66(1). Retrieved from http://www.static.kern.org/filer/blogWrite44ManilaWebsite/paul/articles/A_Pedagogy_of_Multiliteracies_Designing_Social_Futures.htm [in English].

